

Cestovanie osôb s udelenou medzinárodnou ochranou do ich krajiny pôvodu – príspevok Slovenskej republiky

Štúdia EMN – Dotazníková forma

December 2018

Financované
Európskou úniou

Štúdia bola spracovaná ako súčasť činností Európskej migračnej siete (European Migration Network – EMN), ktorá poskytuje aktuálne, objektívne, spoľahlivé a porovnateľné informácie o migrácii a azyle na podporu tvorby politík EÚ a jej členských štátov. Činnosť EMN financuje Európska únia (EÚ) a Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky (MV SR).

Aktivity EMN sú zamerané na témy súvisiace s migráciou štátnych príslušníkov tretích krajín. Realizujú sa prostredníctvom národných kontaktných bodov v členských štátoch EÚ a v Nórsku v koordinácii s Európskou komisiou (EK), konkrétne Generálnym riaditeľstvom EK pre migráciu a vnútorné záležitosti.

Túto štúdiu zostavila Medzinárodná organizácia pre migráciu (IOM) Bratislava, ktorá je koordinátorom Národného kontaktného bodu EMN v Slovenskej republike (SR). Národný kontaktný bod EMN v SR tvorí Ministerstvo vnútra SR (Úrad hraničnej a cudzineckej polície Prezídia Policajného zboru, Migračný úrad, odbor zahraničných vecí a európskych záležitostí kancelárie ministra vnútra SR), Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR (Odbor medzinárodných vzťahov a európskych záležitostí), Štatistický úrad SR (Sekcia sociálnych štatistík a demografie) a IOM.

Táto štúdia – v dotazníkovej forme bola vypracovaná s finančnou podporou Európskej únie. Názory uvedené v štúdiu nemožno pokladať za oficiálne stanovisko Európskej únie. Rovnako nemusia predstavovať názory vlády Slovenskej republiky alebo IOM.

Spracoval: Peter Halás

Text štúdie neprešiel jazykovou korektúrou. Otázky špecifikácie štúdie sú neoficiálnym prekladom z anglického jazyka.

Národný kontaktný bod Európskej migračnej siete v Slovenskej republike

Medzinárodná organizácia pre migráciu (IOM) – Úrad v SR

Adresa: Grösslingová 35, 811 09 Bratislava

E-mail: ncpslovakia@iom.int

Tel.: +421 2 52 62 33 35

Web: www.emn.sk, www.ec.europa.eu/emn

Predslov

Viacere členské krajiny EÚ zaznamenali, že osoby s udelenou medzinárodnou ochranou cestujú do svojej krajiny pôvodu, prípadne na zastupiteľskom úrade svojej krajiny pôvodu žiadajú o vydanie cestovného dokladu. Aj keď to nemusí automaticky znamenať, že dochádza k zneužitiu štatútu medzinárodnej ochrany, za istých okolností to môže byť v rozpore s dôvodmi, ktoré viedli k jeho udeleniu, najmä ak ide o strach dotknutej osoby z prenasledovania v krajine pôvodu alebo reálneho rizika, že dôjde k vážnej ujme. Medzinárodné právo, ako aj azylové právo EÚ uvádza niekoľko dôvodov, kedy môže dôjsť k ukončeniu štatútu medzinárodnej ochrany, v prípadoch keď je zjavné, že ochrana nie je ani potrebná ani odôvodnená. Získanie cestovného dokladu krajiny pôvodu a/alebo časté cestovanie do krajiny pôvodu môže naznačovať, že dotknutá osoba už nepotrebuje medzinárodnú ochranu.

V tejto súvislosti je cieľom štúdie spracovanej v dotazníkovej forme zmapovať dôvody na takéto cestovanie osôb s udelenou medzinárodnou ochranou do ich krajiny pôvodu, prípadne dôvody na kontaktovanie štátnych orgánov svojej krajiny pôvodu. Štúdia má takisto za cieľ analyzovať možné dôsledky takéhoto konania na štatút medzinárodnej ochrany a práva na pobyt dotknutej osoby v SR, kedy mohlo dôjsť k ukončeniu, odňatiu alebo neobnoveniu štatútu medzinárodnej ochrany a tým pádom odňatiu povolenia na pobyt.

Metodologický prístup vypracovania štúdie je založený predovšetkým na sekundárnych zdrojoch, najmä informáciách o vnútroštátnej politike a prístupoch. Kľúčovými boli najmä informácie od Migračného úradu MV SR a Úradu hraničnej a cudzineckej polície P PZ.

Na základe dotazníkovej formy štúdií z členských krajín EÚ, Nórska a Švajčiarska vypracovala EK súhrnnú správu so zhrnutím hlavných zistení. Dotazníková forma štúdie za SR v slovenskom a v anglickom jazyku ako aj súhrnná správa je dostupná na webovej stránke slovenského Národného kontaktného bodu EMN www.emn.sk.

Zoznam skratiek

ČŠ – členský štát/členské štáty

EASO – Európsky podporný úrad pre azyl (European Asylum Support Office)

ES – Európske spoločenstvo

EK – Európska komisia

EMN – Európska migračná sieť (European Migration Network)

EÚ – Európska únia

IOM – Medzinárodná organizácia pre migráciu (International Organization for Migration)

MÚ MV SR – Migračný úrad Ministerstva vnútra Slovenskej republiky

MV SR – Ministerstvo vnútra SR

P PZ – Prezídium Policajného zboru

SR – Slovenská republika

UNHCR – Úrad Vysokého komisára OSN pre utečencov (United Nations High Commissioner for Refugees)

Z. z. – zberka zákonov

Zhrnutie

Štúdia Európskej migračnej siete (EMN)¹ pod názvom "Cestovanie osôb s udelenou medzinárodnou ochranou do ich krajiny pôvodu" bola vybraná na vypracovanie Riadiacim výborom EMN v rámci pracovného programu na rok 2018. Štúdia je za každý členský štát EÚ, Nórsko a Švajčiarsko vypracovaná na základe spoločnej špecifikácie – otázok uvedených v texte nižšie.

Výsledky štúdie poskytnú informácie o tejto problematike tvorcom politik a širšej verejnosti, ale predstavujú aj základ pre aktivity EASO pri rozvoji Spoločného európskeho azylového systému, najmä vo vzťahu k ukončeniu štatútu medzinárodnej ochrany. Z výsledkov štúdie môže čerpať takisto UNHCR hlavne vo vzťahu k aplikácii ukončenia štatútu medzinárodnej ochrany v praxi.

V kontexte tejto štúdie sa za osobu s udelenou medzinárodnou ochranou považuje osoba, ktorej bol udelený azyl alebo doplnková ochrana v členskej krajine EÚ. Osoby, ktoré majú udelený nejaký typ národného ochranného štatútu alebo humanitárny štatút nespádajú do cieľovej skupiny štúdie. Štúdia takisto neskúma žiadateľov o azyl, osoby, ktoré nemajú nárok na medzinárodnú ochranu alebo osoby s medzinárodnou ochranou, ktorým bolo udelené občianstvo v členskom štáte EÚ, Nórsku alebo Švajčiarsku.

Problematika cestovania osôb, ktoré sú príjemcami medzinárodnej ochrany do krajiny pôvodu resp. kontaktovania štátnych orgánov krajiny pôvodu je dôležitá najmä z dôvodu dôkladného posúdenia či uvedeným osobám je aj naďalej potrebné poskytovať medzinárodnú ochranu. V rámci azylovej politiky SR je ustálené, že je potrebné individuálne preskúmať všetky dôvody nielen v súvislosti s poskytnutím doplnkovej ochrany, ale aj v súvislosti s jej odňatím. Nie je záujmom SR poskytovať medzinárodnú ochranu, takým osobám, ktoré na ňu nemajú nárok. A nie je záujmom ani to, aby dochádzalo k zneužívaniu štatútov azylu a doplnkovej ochrany.

Samotných konkrétnych prípadov vycestovania osôb s poskytnutou medzinárodnou ochranou do krajiny pôvodu resp. kontaktovania jej štátnych úradov, sa v SR vyskytuje minimálne množstvo a v porovnaní s počtom udelených štatútov medzinárodnej ochrany ide o zanedbateľný počet. Aj napriek tomu však uvedené činnosti zostávajú prioritou Migračného úradu MV SR. V SR boli zaznamenané 4 preukázané prípady, kedy bola odňatá medzinárodná ochrana. Konkrétne išlo o dva prípady azylantov z Iránu a dva prípady osôb s poskytnutou doplnkovou ochranou z Afganistanu. Prípadov podozrení sa vyskytlo viac, ale nie vždy došlo k preukázaniu uvedených skutočností. Najčastejšie sa podozrenia týkali najmä osôb z Afganistanu a Iránu.

SR ku každému prípadu pristupuje individuálne a hoci neexistujú žiadne ustálené mechanizmy na zisťovanie uvedených skutočností, spoluprácou Migračného úradu MV SR a Úradu hraničnej a cudzineckej polície P PZ sa niektoré prípady podarilo vyriešiť a získať aj dostatočné dôkazné prostriedky.

Oveľa častejším javom ako samotné cestovanie do krajiny pôvodu je cestovanie do ich susedných krajín, pričom keďže ide o regióny, kde sa dá hranica prekračovať voľne, nie je možné zistiť, či osoba nevycestovala aj do krajiny pôvodu. Rovnako je problémom duplicita cestovných dokladov, kedy osoby s medzinárodnou ochranou zataja pred slovenskými orgánmi, že majú cestovné doklady, sú im vydané slovenské cestovné doklady a podľa potreby tak môžu používať v prípade cestovania oba doklady.

Pri preukazovaní cestovania do krajiny pôvodu resp. kontaktovania štátnych orgánov existujú iba obmedzené možnosti získavania dôkazov, nakoľko z legislatívy vyplýva, že SR, ako krajina ochrany, nemôže kontaktovať krajinu pôvodu. Hlavným spôsobom zistenia uvedených skutočností sú informácie z hraničných kontrol, pečiatky v cestovných dokladoch a samotné výpovede osôb. V tejto súvislosti spolupracuje MÚ MV SR, ako rozhodujúci orgán, s Úradom hraničnej a cudzineckej polície P PZ, ktorý zabezpečuje uvedené činnosti. Konečné rozhodnutie o odňatí ochrany potom vydáva MÚ MV SR. Voči rozhodnutiu o odňatí ochrany je možnosť podať správnu žalobu na príslušnom krajskom súde, pričom

---

¹ Európska migračná sieť (European Migration Network - EMN) poskytuje aktuálne, objektívne, spoľahlivé a porovnateľné informácie o migrácii a medzinárodnej ochrane na podporu tvorby politik EÚ a jej členských štátov. Svoje aktivity realizuje prostredníctvom národných kontaktných bodov v každom členskom štáte EÚ a Nórsku v koordinácii s Európskou komisiou, konkrétne Generálnym riaditeľstvom EK pre migráciu a vnútorné záležitosti. EMN sa vo svojich aktivitách zameriava na témy migrácie štátnych príslušníkov tretích krajín. Národný kontaktný bod EMN v SR tvorí Ministerstvo vnútra SR (Úrad hraničnej a cudzineckej polície Prezídia Policajného zboru, Migračný úrad, odbor zahraničných vzťahov a európskych záležitostí kancelárie ministra vnútra), Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR (Odbor medzinárodných vzťahov a európskych záležitostí), Štatistický úrad SR (Sekcia sociálnych štatistík a demografie) a Medzinárodná organizácia pre migráciu (IOM) vo funkcii koordinátora. EMN bola založená Rozhodnutím Rady 2008/381/ES a je financovaná Európskou úniou a spolufinancovaná Ministerstvom vnútra SR. Viac informácií o EMN nájdete na www.emn.sk a www.ec.europa.eu/emn.

podanie správnej žaloby má odkladný účinok. K samotnému zániku ochrany, a tým pádom zároveň aj k zániku pobytu na území SR, preto dochádza až po vyčerpaní riadnych opravných prostriedkov.

Pokiaľ ide o samotné vycestovanie osoby s medzinárodnou ochranou do krajiny pôvodu, tak toto samé o sebe nie je dôvodom na odňatie ochrany. Vždy sa skúma dôvod vycestovania, jeho dĺžka, frekvencia cestovania, geografická poloha kam osoba vycestovala v krajine pôvodu, pričom toto sa konfrontuje s dôvodmi, pre ktoré bola ochrana poskytnutá a s tým, kto bol potenciálnym aktérom prenasledovania resp. vážneho bezprávia. Pokiaľ ide o dôvod vycestovania, tak tento je samozrejme tiež individuálne posudzovaný. Je však posudzované, či vycestovanie za takýmto konkrétnym zámerom je primerané okolnostiam a či má primeranú dĺžku.

Zohľadňujú sa teda všetky uvedené kritériá. Treba ešte dodať, že zo strany SR je každá cesta azylanta do krajiny pôvodu považovaná za dobrovoľnú. SR sa nestretla s prípadmi a zároveň ich nepovažuje ani teoreticky za možné, aby osoba s medzinárodnou ochranou vycestovala do krajiny pôvodu inak ako dobrovoľne.

Ak ide o kontaktovanie štátnych orgánov krajiny pôvodu, pri posudzovaní sú podstatné najmä dôvody, na základe ktorých bola poskytnutá medzinárodná ochrana a najmä to, kto je aktérom prenasledovania resp. vážneho bezprávia. V prípade, že je aktérom prenasledovania neštátny aktér, nie je dôležité, z akých dôvodov osoba kontaktuje orgány krajiny pôvodu a takéto kontaktovanie nie je dôvodom na začatie konania o odňatie medzinárodnej ochrany. V prípade, ak je aktérom prenasledovania samotný štát, tak musí ísť naozaj o závažný dôvod, pričom je podstatné, že samotné potreby kontaktovania takéhoto orgánu, nie je možné dosiahnuť žiadnym iným spôsobom. Platí teda, že musí ísť o nevyhnutné konanie. Za naplnenie tejto podmienky sa považujú určité mimoriadne situácie, ktoré sa nedajú riešiť inak. Zároveň treba dodať, že SR nikdy nevyžaduje od azylantov také úkony, aby bol tento nútený kontaktovať orgány krajiny pôvodu a v tomto kontexte je teda predpoklad, že vždy ide o dobrovoľné kontaktovanie takýchto úradov. Na vyvrátenie tohto predpokladu však vždy dostane osoba možnosť.

V prípade kontaktovania štátnych orgánov krajiny pôvodu osobou s doplnkovou ochranou, následky to môže mať výlučne v prípade, ak mu bola poskytnutá doplnková ochrana z dôvodu možnosti uloženia trestu smrti alebo popravy, či z dôvodu mučenia alebo neľudského, alebo ponižujúceho zaobchádzania, alebo trestu.

Aj v tomto prípade by však musel byť aktérom takéhoto vážneho bezprávia štát alebo štátne orgány, prípadne osoby so štátnymi orgánmi nejako spojené. V tomto prípade je dôkazné bremeno na osobe s poskytnutou doplnkovou ochranou, aby preukázala, že jej opodstatnené obavy z prenasledovania zo strany štátnych orgánov aj naďalej pretrvávajú. Už zo samotného aktu kontaktovania orgánov štátu, ktorý je pôvodcom vážneho bezprávia platí, že v prípade takéhoto vážneho bezprávia nemôže existovať opodstatnenosť takýchto obáv z vážneho bezprávia a je na danej osobe, aby naďalej trvajúcu opodstatnenosť preukázala. Pri týchto prípadoch sa predpokladá, že pokiaľ sú obavy naozaj opodstatnené, tak osoba nebude kontaktovať štátne orgány pôvodcu prenasledovania. Po individuálnom preskúmaní každého prípadu však teoreticky môže nastať prípad, že by doplnková ochrana nemusela byť odobratá. SR však s podobnými prípadmi doteraz nemá praktické skúsenosti.

SR má skúsenosti s tým, že osoby s poskytnutou doplnkovou ochranou si bežne vybavujú cestovné doklady na svojich veľvyslanectvách. Ide však o také osoby, ktoré majú poskytnutú doplnkovú ochranu z dôvodu, že im hrozí vážne a individuálne ohrozenie života alebo nedotknuteľnosti osoby z dôvodu svojvoľného násillia počas medzinárodného alebo vnútroštátneho ozbrojeného konfliktu. Aktérom prenasledovania nie je teda štát, a preto SR uvedené prípady ani nijako nepreskúmava.

Z procesného hľadiska, v prípade azylantov, môže MÚ MV SR začať ex offo konanie o odňatí azylu kedykoľvek počas jeho trvania.

Pri osobách s udelenou doplnkovou ochranou môže MÚ MV SR rovnako kedykoľvek počas jej trvania začať ex offo konanie o zrušení doplnkovej ochrany.

Pred začatím takýchto konaní však vždy prebieha predbežné preskúmanie, ktoré nemá oficiálny charakter, a až na jeho základe sa začne ex offo samotné konanie.

Doplnková ochrana je podľa slovenskej legislatívy poskytovaná prvýkrát na 1 rok a následne sa na žiadosť osoby s poskytnutou doplnkovou ochranou môže predĺžiť vždy o 2 roky. Najprv po roku a následne každé 2 roky teda prebieha konanie o predĺžení doplnkovej ochrany, kedy sa preskúmava samotný štatút ochrany, pričom aj počas tohto preskúmania existuje možnosť doplnkovú ochranu nepredĺžiť, a to z presne rovnakých dôvodov, z ktorých táto môže byť zrušená.

Uvedené konania prebiehajú pred Migračným úradom MV SR, teda pred tým istým orgánom, ktorý rozhodol o udelení azylu resp. poskytnutí doplnkovej ochrany. Migračný úrad MV SR v konaní vydáva rozhodnutie.

Príjemca medzinárodnej ochrany môže predložiť dôkazy, a to jednak ústne i písomne. Má právo, aby s ním bol vykonaný pohovor, má právo navrhovať dôkazy a ich doplnenie, a pred vydaním rozhodnutia má právo vyjadriť sa k podkladu rozhodnutia i k spôsobu jeho zistenia, prípadne navrhnúť jeho doplnenie.

Pokiaľ je osoba prítomná a jej pobyt je známy, tak má vždy právo na ústny pohovor. Na tento pohovor môže byť sprevádzaná právnym zástupcom.

Proti samotnému rozhodnutiu je možné podať do 30 dní od doručenia rozhodnutia správnu žalobu na krajský súd. Proti negatívnemu rozhodnutiu krajského súdu je možnosť podať kasačnú sťažnosť na Najvyšší súd SR. Kasačnú sťažnosť je potrebné podať do jedného mesiaca od doručenia rozsudku krajského súdu. Počas odvolacieho konania sa na rozhodnutie vzťahuje odkladný účinok.

Osoba, u ktorej sa vedie konanie o odňatí medzinárodnej ochrany má teda všetky práva, ktoré jej vyplývajú zo Ženevského dohovoru a z legislatívy EÚ.

SR nemá doteraz bohaté skúsenosti s problematikou cestovania osôb, ktoré sú príjemcami medzinárodnej ochrany do krajiny pôvodu a prípady, ktoré sa vyskytli, boli skôr ojedinelé. Aj napriek tomu sa však vyskytli isté problémy týkajúce sa najmä zaobstarávania dôkazov o cestovaní takýchto osôb a nie vo všetkých prípadoch, kedy existovalo podozrenie z takéhoto cestovania, bolo začaté konanie na odňatie medzinárodnej ochrany. Najväčším problémom je, že doposiaľ neexistuje žiadny celoeurópsky nástroj na zaznamenávanie cestovania takýchto osôb. Veľkým problémom tak zostáva vôbec zistiť, že daná osoba takto cestuje a zaobstaráť o takomto cestovaní potrebné dôkazné prostriedky.

Kapitola 1: Prehľad národného kontextu

O1. Je téma cestovania osôb s medzinárodnou ochranou do ich krajiny pôvodu prioritou národnej politiky v SR?

ÁNO

Problematika cestovania osôb, ktoré sú príjemcami medzinárodnej ochrany do krajiny pôvodu je pre SR dôležitá najmä z dôvodu dôkladného posúdenia, či uvedeným osobám je aj naďalej potrebné poskytovať medzinárodnú ochranu. V rámci azylovej politiky SR je ustálené, že je potrebné individuálne preskúmať všetky dôvody nielen v súvislosti s poskytnutím medzinárodnej ochrany, ale aj v súvislosti s jej odňatím a nie je záujmom SR poskytovať medzinárodnú ochranu, takým osobám, ktoré na ňu nemajú nárok.

V prípade cestovania osôb, ktoré sú príjemcami medzinárodnej ochrany do krajiny pôvodu ide o záležitosť, ktorá je výlučne v kompetencii MV SR, konkrétne dvoch jej orgánov – Migračného úradu MV SR, ktorý rozhoduje o udelení ako aj odňatí medzinárodnej ochrany a Úradu hraničnej a cudzineckej polície P PZ, ktorý priamo riadi, metodicky usmerňuje a kontroluje činnosť svojich organizačných zložiek pri plnení úloh v oblasti:

- kontroly hraníc,
- udeľovania pobytov osobám s medzinárodnou ochranou,
- vydávania cestovných dokladov osobám s medzinárodnou ochranou,
- analýzy cestovných dokladov,
- pobytového režimu cudzincov,
- návratov cudzincov.

Z uvedeného je zrejmé, že uvedená problematika sa týka výlučne týchto dvoch zložiek MV SR a práve v spolupráci týchto dvoch zložiek prebieha aj dokazovanie samotného vycestovania osoby do krajiny pôvodu, pričom Migračný úrad MV SR je rozhodujúcim orgánom a na základe takéhoto dokazovania rozhoduje o odňatí medzinárodnej ochrany.

Vzhľadom na to, že okrem uvedených zložiek nikto iný do tohto procesu nevstupuje v rámci SR, neexistujú ani výstupy žiadnych iných organizácií k danej téme. Zároveň k danej problematike neexistuje ani žiadna vnútroštátna judikatúra.

O2. Ak sú k dispozícii, prosím uveďte štatistiky (alebo aspoň odhad) o počte osôb s medzinárodnou ochranou, ktorí v rokoch 2012 – 2018 (údajne) vycestovali do svojej krajiny pôvodu. Ak sú k dispozícii, uvádzajte štatistiky do 30. júna 2018.

Osoby s udeleným azylom

SR má informácie o 3 osobách cestujúcich do krajiny pôvodu, pričom 2 osobám bol na základe preukázania tejto skutočnosti azyl odňatý. Vo všetkých troch prípadoch išlo štátnych príslušníkov Iránu.

V rokoch 2017 – 2018 sa do krajiny pôvodu vrátilo 83 osôb z Iraku s udeleným azylom z humanitných dôvodov (ide o udelenie azylu nie na základe Ženevského dohovoru, ale na základe vnútroštátnej legislatívy). V tomto prípade však tomuto návratu predchádzalo písomné vyhlásenie azylanta o vzdaní sa azylu a azyl u týchto osôb zanikol.

Osoby s poskytnutou doplnkovou ochranou

Oveľa zložitejší stav ako u osôb s udeleným azylom je u osôb s poskytnutou doplnkovou ochranou. V prípade vycestovania takýchto osôb do krajiny pôvodu je potrebné posudzovať aj dôvod vycestovania, dĺžku jeho trvania ako aj časť krajiny, do ktorej osoba cestuje. Navyše ide často o vycestovania do susedných krajín, odkiaľ je možné do krajiny pôvodu vstúpiť mimo hraničnej kontroly (napr. z Pakistanu do Afganistanu a pod.), takže často ide v prípade takýchto ciest iba o podozrenie, ktoré nie je možné preukázať. Vyskytlo sa niekoľko prípadov podozrenia z takýchto ciest, ale presné štatistické údaje nie je možné poskytnúť nakoľko MÚ MV SR uvedené štatistiky nevedie a často sa jedná len o operatívne informácie.

Možno však uviesť, že v dvoch prípadoch bola doplnková ochrana odňatá po tom, čo bolo preukázané, že osoby preukázateľne vycestovali do krajiny pôvodu (oba prípady sa týkali štátnych príslušníkov Afganistanu) a zdržiavali sa tam dlhšie časové obdobie.

Kapitola 2: Cestovanie do krajiny pôvodu alebo kontakt so štátnymi orgánmi krajiny pôvodu a možný zánik/odňatie medzinárodnej ochrany

2.1. AZYLANTI KONTAKTUJÚCI ŠTÁTNE ORGÁNY KRAJINY PÔVODU A ZNOVU PRIJATIE OCHRANY ŠTÁTU ŠTÁTNEHO OBČIANSTVA

O3. Ak azylant, ktorý je v SR kontaktuje štátne orgány svojej krajiny pôvodu (napr. konzulát, zastupiteľský úrad, alebo iný oficiálny úrad v SR, teda v krajine, ktorá poskytla ochranu) môže tento akt viesť k odňatiu štatútu azylanta?

ÁNO

Ak áno, prosím uveďte bližšie informácie (napr. môže byť toto za určitých okolností považované za znovu prijatie ochrany štátu občianstva – vid' možnosti v otázke 5).

V takýchto prípadoch sú skúmané najmä dôvody udelenia azylu a aktéri prenasledovania konkrétnej osoby. Ak je aktérom prenasledovania štát, tak kontaktovanie oficiálnych úradov takéhoto štátu môže viesť k odňatiu azylu. Naopak, ak je pôvodcom prenasledovania neštátny subjekt a dôvodom na udelenie azylu je fakt, že domovský štát nie je schopný osobe poskytnúť ochranu, tak v takomto prípade nie je kontaktovanie oficiálnych štátnych orgánov dôvodom na odňatie azylu. Každý prípad je potrebné preskúmať individuálne.

O3a. Ak azylant v SR kontaktuje oficiálne štátne orgány svojej krajiny pôvodu, môže mať toto aj iné dôsledky na jeho postavenie azylanta?

ÁNO

Ak áno, prosím uveďte bližšie informácie (napr. môže to viesť k prehodnoteniu žiadosti o udelenie medzinárodnej ochrany)?

Ak bol aktérom prenasledovania azylanta štát, tak už samotné kontaktovanie úradov tohto štátu je dôvodom na preskúmanie príčin, pre ktoré kontaktoval tieto úrady a následne aj na začatie konania o odňatí azylu. Každá žiadosť je však skúmaná individuálne a v prípade začatia konania o odňatí azylu má azylant právo vyjadriť sa ku všetkým skutočnostiam a ozrejmiť dôvody prečo daný orgán kontaktoval.

O4. Ak ste odpovedali áno na O3, je to špecifikované:

v národnej legislatíve

Uvedené upravuje § 15 ods. 2 písm. a) zákona č. 480/2002 Z. z. o azyle a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov nasledovne: „Azyl sa odníme, ak azylant dobrovoľne využil ochranu, ktorú mu poskytol štát, ktorého je štátnym občanom.“

v judikatúre

praxou

V praxi, samotnému začatiu konania o odňatí azylu vždy predchádza predbežné preskúmanie všetkých známych skutočností a samotné konanie začne ex offio iba v prípade, ak je vážne podozrenie, že azylant naozaj využil ochranu, ktorú mu poskytol štát, ktorého je štátnym občanom.

O5. Ak ste odpovedali áno na O3, ktoré z nasledujúcich konaní (v prípade azylanta), môže viesť k znovu prijatiu ochrany krajiny pôvodu:

opakované kontakty so štátnymi orgánmi počas určitého obdobia

vydanie alebo obnovenie cestovného dokladu

vyžiadanie administratívnych dokladov (napr. doklady týkajúce sa zlúčenia rodiny alebo stavu ako napr. rodný list)

sobáš v krajine pôvodu

iné (napr. pomoc zastupiteľského úradu v prebiehajúcom trestnom konaní)

Akákoľvek možnosť, kedy takáto osoba kontaktuje štátne orgány krajiny pôvodu je dôvodom na preskúmanie či nejde o prípad, kedy by mal byť azyl odňatý. Všetky tieto možnosti sú založené na správnej praxi MÚ MV SR.

O6. Ak ste odpovedali áno na O3, sú možné výnimky alebo odchýlky (napr. ak strach z prenasledovania pochádza od neštátnych aktérov)?

ÁNO

Ako už bolo vyššie uvedené, ak je aktérom prenasledovania, pre ktoré bol osobe udelený azyl, neštátny subjekt, tak samotné kontaktovanie štátnych orgánov nie je samo o sebe dôvodom na začatie konania o odňatie azylu. V tomto prípade prichádza do úvahy výlučne preskúmanie konkrétnych okolností prípadu, a teda či sa nezmenili okolnosti, pre ktoré bol osobe udelený azyl a či azylant bezdôvodne neodmieta ochranu poskytovanú štátom, ktorého je štátnym občanom a či tento štát mu je schopný a ochotný takúto ochranu poskytnúť.

O6a. Ak ste odpovedali áno na O6, je to špecifikované:

v národnej legislatíve

Uvedené upravuje § 15 ods. 2 písm. d) zákona č. 480/2002 Z. z. o azyle a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov nasledovne: „Azyl sa odníme, ak azylant bezdôvodne odmieta ochranu poskytovanú štátom, ktorého je štátnym občanom, napriek tomu, že okolnosti, pre ktoré sa mu udelil azyl, už pominuli; to neplatí, ak azylant uvedie závažné dôvody založené na predchádzajúcom prenasledovaní, pre ktoré odmieta ochranu štátu, ktorého je štátnym občanom“.

v judikatúre

praxou

V praxi samotnému začatiu konania o odňatí azylu vždy predchádza predbežné preskúmanie všetkých známych skutočností a samotné konanie začne ex offio iba v prípade, ak je vážne podozrenie, že sa zmenili okolnosti a štát je schopný osobe poskytnúť dostatočnú ochranu.

O6b. Ak ste odpovedali áno na O6, špecifikujte aké okolnosti sa berú do úvahy (napr. potreba požiadať o rozvod v krajine pôvodu, ak žiadny iný druh rozvodu nemusí byť medzinárodne uznaný,² alebo prípady, keď získanie nového cestovného dokladu alebo jeho obnovenie nevedie k odňatiu štatútu azylanta, lebo držiteľ národného cestovného dokladu sa nemôže vrátiť do svojej krajiny pôvodu bez špeciálneho povolenia³).

V prípade, že je aktérom prenasledovania neštátny aktér, nie je dôležité, z akých dôvodov osoba kontaktuje orgány krajiny pôvodu. V prípade, ak je aktérom prenasledovania samotný štát, tak musí ísť naozaj o závažný dôvod, pričom je podstatné, že samotné potreby kontaktovania takéhoto orgánu, nie je možné dosiahnuť žiadnym iným spôsobom. Za naplnenie tejto podmienky sa považujú určité mimoriadne situácie, ktoré sa nedajú riešiť žiadnym iným spôsobom, ako sú napr. získanie dokladu o smrti svojho manžela/manželky alebo rozvedenie manželstva, aby mohla osoba uzavrieť iné manželstvo a pod. Zároveň treba dodať, že SR nikdy nevyžaduje od azylantov také úkony, aby bola osoba s medzinárodnou ochranou

² Príručka UNHCR, 2011, odsek 120. <http://www.unhcr.org/3d58e13b4.html>

³ Príručka UNHCR, 2011, odsek 124. <http://www.unhcr.org/3d58e13b4.html>

nútená kontaktovať orgány krajiny pôvodu a v tomto kontexte je teda predpoklad, že vždy ide o dobrovoľné kontaktovanie takýchto úradov.

O7. Ak ste odpovedali áno na O3, akým výzvam čelíte v praxi pri posudzovaní takýchto prípadov a dôvodov na odňatie štatútu azylanta?

Hlavnou výzvou je to, že štátne orgány nemajú žiadnu možnosť dozvedieť sa a následne preukázať, že osoba naozaj kontaktovala štátne orgány krajiny pôvodu. Neexistujú žiadne mechanizmy na takéto zisťovanie. Navyše nie je možné kontaktovať tieto orgány vo veci konkrétneho azylanta.

Vzhľadom na to, že ide o naozaj výnimočné prípady, neexistuje ani judikatúra, o ktorú by sa dalo oprieť a neexistujú ani žiadne vnútroštátne predpisy upravujúce uvedenú oblasť. Preto riešenia vyplývajú najmä z praxe rozhodujúceho orgánu a z výkladu príslušných ustanovení Ženevského dohovoru a európskej legislatívy, ktoré sú prevzaté do vnútroštátnej legislatívy.

O8. Je v SR zavedený pre štátne orgány nejaký druh poradenstva alebo zaužívanej praxe týkajúci sa odňatia štatútu azylanta na základe „dobrovoľného znova prijatia ochrany štátu občianstva“?

Ak áno, prosím uveďte, či to má formu:

interných smerníc, prosím špecifikujte:

smerníc UNHCR (napr. usmernenie o zániku medzinárodnej ochrany),

iné, prosím špecifikujte:

NIE

2.2. AZYLANTI CESTUJÚCI DO KRAJINY PÔVODU A "OPÄTOVNÉ DOBROVOĽNÉ USADENIE SA" V KRAJINE PÔVODU

O9. Prosím popíšte národnú legislatívu týkajúcu sa azylantov a ich práva na cestovanie (t.j. mimo štátu, ktorý im udelil ochranný štatút).

Pozn.: Prosím vezmite do úvahy právo na utečenecký cestovný doklad podľa článku 28 Dohovoru o utečencoch a článku 25 kvalifikačnej smernice.

Vydanie cestovných dokladov pre azylanta upravuje zákon č. 647/2007 Z. z. o cestovných dokladoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Zákon o cestovných dokladoch umožňuje aj vydanie cestovného dokladu cudzinca. V zmysle ustanovenia § 13 zákona o cestovných dokladoch môže byť cestovný doklad cudzinca vydaný osobe, ktorej bol na území Slovenskej republiky udelený azyl.

Na tento cestovný pas cudzinca pre azylanta sa nevzťahujú žiadne obmedzenia.

O10. Má cestovanie obmedzenia týkajúce sa:

a) krajiny pôvodu (alebo krajiny obvyklého pobytu), ktorá je špecifikovaná v cestovnom doklade vydanom azylantovi v SR (napr. krajina, kam nemá azylant povolené cestovať je explicitne uvedená v cestovnom doklade)?

napr. názov krajiny, do ktorej azylant nemôže cestovať je explicitne uvedený v cestovnom doklade. Ak áno, prosím uveďte, či toto obmedzenie pochádza z:

národnej legislatívy

Prosím špecifikujte:

praxe relevantných štátnych orgánov

Prosím popíšte:

judikatúry

Prosím popíšte:

iné zdroje:

Prosím popíšte:

NIE

b) krajín susediacich s krajinou pôvodu (alebo krajinou obvyklého pobytu), ktorá je špecifikovaná v cestovnom doklade vydanom azylantovi v SR?

Ak áno, prosím popíšte dôvody obmedzenia cestovania do susedných krajín:

NIE

O11. Ak azylant cestuje do svojej krajiny pôvodu:

a) Musí vopred notifikovať štátne orgány štátu, ktorý mu udelil ochranu, teda orgány SR?

NIE

b) Musí požiadať relevantné orgány štátu, ktorý mu udelil ochranu, teda SR, o špeciálne povolenie na vycestovanie?

NIE

O12. Môže azylant požiadať orgány štátu, ktorý mu udelil ochranu, teda SR, o vrátenie jeho pôvodného cestovného dokladu?

ÁNO

Po skončení azylového konania môže azylant požiadať o svoj pôvodný pas.

O13. Aké sú hlavné dôvody vycestovania azylantov do ich krajiny pôvodu, ktoré sa objavili v SR?

návštevy z rodinných dôvodov

manželstvo v krajine pôvodu

obchod/podnikanie

iné (trvalý návrat do krajiny pôvodu)

V SR sa najčastejšie stretávame s dôvodmi, kedy sa chcú vrátiť azylanti trvalo do krajiny pôvodu. V ďalších prípadoch dôvody neboli vždy potvrdené, takže ich nie je možné uviesť s vysokou relevanciou.

O13a. Prosím uveďte, či sú tieto informácie zaznamenávané štátnymi orgánmi (napr. v databáze).

Nie, žiadna oficiálna databáza o týchto dôvodoch neexistuje a zaznamenané sú iba v spisovom materiáli konkrétneho konania.

O14. Ak azylant vycestoval do svojej krajiny pôvodu, môže to viesť k odňatiu jeho štatútu?

ÁNO

Ak áno, uveďte prosím bližšie informácie (napr. toto môže byť považované za jeho opätovné usadenie sa v krajine pôvodu, atď.)

Vedie to k začatiu konania o odňatie azylu. Podstatné sú pritom individuálne aspekty jeho žiadosti, ako dôvody, aktér prenasledovania, dôvod návratu do krajiny pôvodu, jeho trvanie, región, do ktorého sa vrátil a pod. Tieto súvislosti sú potom posudzované v spoločnom kontexte a až na základe individuálneho posúdenia môže byť azyl odňatý.

O14a. Ak azylant vycestoval do svojej krajiny pôvodu, môže mať toto konanie aj iné následky na jeho štatút azylanta?

ÁNO

Ak áno uveďte prosím bližšie informácie (napr. môže to mať za následok prehodnotenie pôvodnej žiadosti o azyl).

Ako bolo uvedené v O14, môže to viesť k začatiu konania o odňatí azylu, pričom budú posúdené vyššie uvedené aspekty.

O15. Ak vycestovanie do krajiny pôvodu môže viesť k odňatiu ochranného štatútu (pozri O14) je to špecifikované:

v národnej legislatíve

Uvedené upravuje § 15 ods. 2 písm. f) zákona č. 480/2002 Z. z. o azyle a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov nasledovne: „Azyl sa odníma, ak azylant sa znova dobrovoľne zdržiava v štáte, ktorý opustil z obavy pred prenasledovaním.“

v judikatúre

praxou

V praxi samotnému začatiu konania o odňatí azylu vždy predchádza predbežné preskúmanie všetkých známych skutočností a samotné konanie začne ex offa v prípade, že je naozaj potvrdené, že azylant naozaj vycestoval do krajiny pôvodu.

O16. Ktoré z nasledujúcich okolností sa berú do úvahy, keď sa uvažuje o odňatí ochranného štatútu (napr. opätovné usadenie v krajine pôvodu):

- početnosť ciest do krajiny pôvodu
- dĺžka pobytu v krajine pôvodu
- špecifické miesto pobytu v krajine pôvodu
- dôvody vycestovania do krajiny pôvodu
- iné (trvalý návrat do krajiny pôvodu, pričom dôvod je neznámy)

Všetky uvedené dôvody sú brané do úvahy a zároveň sa berú do úvahy aj dôvody, pre ktoré bol azyl udelený a aktéri prenasledovania. Dôležitý je aj vzájomný kontext uvedených činiteľov, napr. či aktéri prenasledovania majú vplyv na tú časť územia, na ktorú azylant vycestoval.

O17. Ak vycestovanie do krajiny pôvodu môže viesť k odňatiu štatútu azylanta, existujú kritériá na základe ktorých sa hodnotí dobrovoľnosť a/alebo zámer azylanta znovu sa usadiť v krajine pôvodu?

Pozn.: Aby sa opätovné usadenie v krajine pôvodu mohlo považovať za dôvod odňatia štatútu azylanta, musia byť návrat a pobyt dobrovoľné. Napr. ak bol návrat azylanta do krajiny pôvodu nútený alebo dlhší pobyt nebol dobrovoľný (napr. uväznenie), takéto vycestovanie do krajiny pôvodu nemôže mať za následok odňatie štatútu azylanta.

Dočasná návšteva azylanta v krajine pôvodu nie s jeho národným cestovným dokladom, ale s cestovným dokladom vydaným štátom, ktorý mu udelil ochranný štatút nemusí vždy znamenať opätovné usadenie: vycestovanie do krajiny pôvodu za účelom návštevy chorého starého rodiča sa nemôže posudzovať rovnako ako opakované vycestovanie za účelom nadväzovania obchodných kontaktov.⁴

Dobrovoľnosť a/alebo zámer znovu usadenia sa v krajine pôvodu sú pri posudzovaní prípadu zohľadňované. Treba však dodať, že zo strany SR je každá cesta azylanta do krajiny pôvodu považovaná za dobrovoľnú. SR sa nikdy nestretla, a ani to teoreticky nepovažuje za možné, aby azylant vycestoval do krajiny pôvodu inak ako dobrovoľne.

Skúmanie zámeru azylanta vycestovať je posudzované individuálne. Do úvahy sú brané situácie, pre ktoré sa rozhodol vycestovať, ako napr. účasť na pohrebe rodinného príslušníka, návšteva chorých rodičov a pod. Aj v týchto prípadoch je však posudzované, či vycestovanie s takýmto konkrétnym zámerom je primerané okolnostiam a či má primeranú dĺžku.

O18. Čelia štátne orgány SR nejakým výzvam, keď posudzujú takéto prípady?

Ak áno, popíšte napr. judikatúru (ak je dostupná).

Pre každú výzvu popíšte a) pre koho je to výzva (napr. tvorcovia politik, organizácie, iné), b) prečo sa to považuje za výzvu, c) či vyhodnotenie toho, že ide o výzvu pochádza od expertov (ak áno, akých), z prieskumu, hodnotiacich správ, fokusových skupín alebo iných zdrojov.

NIE

SR má skúsenosť iba s obmedzeným počtom prípadov, pričom každý bol posudzovaný individuálne. Výzvou pre MÚ MV SR, ktorý vo veci rozhoduje nie je ani tak posúdenie primeranosti cestovania do krajiny pôvodu, ako skôr nedostatok dôkazov o vycestovaní.

Vzhľadom na to, že ide o ojedinelé prípady, v SR neexistuje judikatúra, o ktorú by sa dalo oprieť a neexistujú ani žiadne vnútroštátne predpisy upravujúce uvedenú oblasť. Preto riešenia vyplývajú najmä z praxe rozhodujúceho orgánu a z výkladu príslušných ustanovení Ženevského dohovoru a európskej legislatívy, ktoré sú prevzaté do vnútroštátnej legislatívy.

O19. Je v SR zavedený pre štátne orgány nejaký druh poradenstva alebo zaužívanej praxe týkajúci sa odňatia štatútu azylanta na základe „dobrovoľného opätovného usadenia sa v krajine pôvodu“?

Ak áno, prosím uveďte, či to má formu:

---

⁴ Príručka UNHCR, odsek 125 a 134. <http://www.unhcr.org/3d58e13b4.html>

- interných smerníc, prosím vysvetlite:
- usmernení UNHCR o zániku medzinárodnej ochrany,
- iné, prosím špecifikujte:

NIE

2.3. OSOBY S UDELENOU DOPLNKOVOU OCHRANOU CESTUJÚCI DO KRAJINY PÔVODU ALEBO KONTAKTUJÚCI ŠTÁTNE ORGÁNY KRAJINY PÔVODU

Kontaktovanie oficiálnych štátnych orgánov krajiny pôvodu

O20. Ak osoba s udelenou doplnkovou ochranou v SR kontaktuje oficiálne štátne orgány svojej krajiny pôvodu (napr. konzulát, zastupiteľský úrad alebo iný oficiálny úrad krajiny pôvodu v SR, teda v krajine, ktorá poskytla ochranu), môže tento akt viesť k odňatiu štatútu doplnkovej ochrany?

ÁNO

Ak áno, prosím uveďte bližšie informácie (napr. znovu prijatie ochrany štátu občianstva):

Doplnková ochrana je ochrana pred vážnym bezpráviem v krajine pôvodu. Vážnym bezpráviem sa pritom rozumie:

1. uloženie trestu smrti alebo poprava,
2. mučenie alebo neľudské alebo ponižujúce zaobchádzanie alebo trest, alebo
3. vážne a individuálne ohrozenie života alebo nedotknuteľnosti osoby z dôvodu svojvoľného násillia počas medzinárodného alebo vnútroštátneho ozbrojeného konfliktu.

Ak má príjemca ochrany poskytnutú doplnkovú ochranu z dôvodu bodov č. 1 alebo č. 2, je rovnako ako v prípade poskytnutého azylu potrebné posúdiť aktérov vážneho bezprávia konkrétnej osoby. Ak je aktérom vážneho bezprávia štát, tak kontaktovanie oficiálnych úradov takéhoto štátu vedie k zrušeniu doplnkovej ochrany. Každý prípad je potrebné preskúmať individuálne. Naopak, ak je pôvodcom vážneho bezprávia neštátny subjekt a dôvodom na poskytnutie doplnkovej ochrany je fakt, že domovský štát nie je schopný osobe poskytnúť ochranu, tak v takomto prípade nie je kontaktovanie oficiálnych štátnych orgánov dôvodom na ukončenie doplnkovej ochrany.

Špecifický je bod č. 3, ktorý sa viaže na vážne a individuálne ohrozenie života alebo nedotknuteľnosti osoby z dôvodu svojvoľného násillia počas medzinárodného alebo vnútroštátneho ozbrojeného konfliktu. Nakoľko v tomto prípade ide jasne o ochranu osoby zo všeobecných dôvodov pred svojvoľným a neselektívnym násillím, tak kontaktovanie orgánov krajiny pôvodu nevedie k tomu, že by bola osobe s poskytnutou doplnkovou ochranou táto ochrana odňatá.

O20a. Ak osoba s udelenou doplnkovou ochranou v SR kontaktuje oficiálne štátne orgány svojej krajiny pôvodu, môže mať toto aj iné dôsledky na jeho postavenie?

ÁNO

Iné následky to môže mať výlučne v prípade, ak bola osobe poskytnutá doplnková ochrana z dôvodu možnosti uloženia trestu smrti alebo popravy alebo z dôvodu mučenia alebo neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania alebo trestu. Aj v tomto prípade by však musel byť aktérom takéhoto vážneho bezprávia štát alebo štátne orgány, prípadne osoby so štátnymi orgánmi nejako spojené. V prípade informácií o takomto kontaktovaní štátnych orgánov by to malo za následok konanie o odňatí doplnkovej ochrany, v ktorom by osoba musela preukázať dôvod kontaktovania štátnych orgánov, pričom by bolo vykonané dokazovanie. Samotné odobratie doplnkovej ochrany by bolo až konečným následkom, a to v prípade, ak by osoba nepreukázala, že u nej aj naďalej pretrvávajú opodstatnené obavy z vážneho bezprávia.

O21. Ak kontaktovanie oficiálnych štátnych orgánov krajiny pôvodu osobou s udelenou doplnkovou ochranou môže mať za následok odňatie doplnkovej ochrany, je toto špecifikované:

v národnej legislatíve

V rámci vnútroštátnej právnej úpravy je pri odňatí doplnkovej ochrany možné využiť dve ustanovenia zákona o azyle, a to § 15b ods. 1 písm. a): „ak okolnosti, na základe ktorých sa poskytla doplnková ochrana, zanikli alebo sa zmenili tak, že nie je potrebné ju ďalej poskytovať; to neplatí, ak cudzinec, ktorému sa poskytla doplnková ochrana, uvedie závažné dôvody založené na predchádzajúcom vážnom bezprávi, pre ktoré odmieta ochranu štátu, ktorý je jeho krajinou pôvodu“ alebo § 15b ods. 1 písm. c): „ak sa cudzincovi poskytla doplnková ochrana len na základe nepravdivých údajov alebo falšovaných dokladov

alebo z dôvodu, že cudzinec, ktorému sa poskytla doplnková ochrana, zamlčal skutočnosti podstatné na spoľahlivé zistenie skutkového stavu veci.“ Z uvedeného vyplýva, že v prípade, ak ide o cudzinca s doplnkovou ochranou poskytnutou z dôvodu možnosti uloženia trestu smrti alebo popravky alebo mučenia alebo neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania alebo trestu zo strany štátu, tak je predpoklad, že tento tým, že kontaktuje štátne orgány krajiny pôvodu sa tohto už neobáva, prípadne, že sa toho neobával už od začiatku a toto v minulosti zamlčal. Samozrejme v konaní o odňatí doplnkovej ochrany, ktoré začne MÚ MV SR ex offa má možnosť toto tvrdenie vyvrátiť a objasniť, z akého dôvodu štátne orgány krajiny pôvodu kontaktoval. Aj v tomto prípade je každý prípad posudzovaný individuálne.

v judikatúre

praxou

V praxi samotnému začatiu konania o zrušení doplnkovej ochrany vždy predchádza predbežné preskúmanie všetkých známych skutočností a samotné konanie začne ex offa iba v prípade, ak je vážne podozrenie, že sa zmenili okolnosti a osobe s doplnkovou ochranou už vážne bezprávie nehrozí, prípadne, ak je podozrenie, že v konaní, v ktorom mu doplnková ochrana bola poskytnutá zamlčal niektorú z podstatných skutočností.

O22. Ak osoba s udelenou doplnkovou ochranou kontaktuje oficiálne štátne orgány svojej krajiny pôvodu, ktoré z nasledujúcich konaní môže viesť k odňatiu doplnkovej ochrany:

početnosť kontaktov so štátnymi orgánmi krajiny pôvodu

vydanie nového alebo obnovenie cestovného dokladu

vyžiadanie administratívnych dokladov (napr. dokumenty týkajúce sa zlúčenia rodiny alebo stavu ako napr. rodný list)

manželstvo

iné (napr. iné administratívne formality)

Každá z uvedených okolností môže viesť k zrušeniu doplnkovej ochrany. Výlučne však v tom prípade, ak mu bola poskytnutá doplnková ochrana z dôvodu možnosti uloženia trestu smrti alebo popravky alebo z dôvodu mučenia alebo neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania alebo trestu. Aj v tomto prípade by však musel byť aktérom takéhoto vážneho bezprávia štát alebo štátne orgány, prípadne osoby so štátnymi orgánmi nejako spojené.

Zároveň ak by sme sa stretli z nejakou inou možnosťou, aj táto by mohla viesť k zrušeniu doplnkovej ochrany.

Vycestovanie do krajiny pôvodu

O23. Prosím stručne popíšte národnú legislatívu SR týkajúcu sa práva na vycestovanie osoby s doplnkovou ochranou (t.j. mimo štátu, ktorý udelil doplnkovú ochranu, teda SR)?

Zákon č. 404/2011 o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej ako „zákon o pobyte cudzincov“) v ustanovení § 74 upravuje možnosti vydania cudzineckého pasu, ktorý oprávňuje cudzinca na vycestovanie zo Slovenskej republiky a návrat do Slovenskej republiky. Takýto cudzinecký pas môže policajný útvar vydať cudzincovi, ktorému bola na území Slovenskej republiky poskytnutá doplnková ochrana, pokiaľ nemá vlastný platný cestovný doklad.

Cudzinecký pas je doklad oprávňujúci štátneho príslušníka tretej krajiny na vycestovanie. Cudzincovi, ktorému sa poskytla doplnková ochrana a nemá vlastný platný cestovný doklad, vydá policajný útvar cudzinecký pas, ktorý je dokladom oprávňujúcim tohto cudzinca na vycestovanie zo SR a na návrat do SR.

O24. Môže osoba s udelenou doplnkovou ochranou požiadať v SR o cestovný doklad?

ÁNO

Pozn.: Prosím vezmite do úvahy ustanovenia článku 25 aktualizovanej kvalifikačnej smernice.

Ak áno, prosím špecifikujte (i) jeho formát (podobný ako doklad udelený azyllantom?) (ii) platnosť (iii) geografické obmedzenia s ním spojené (t.j. je obmedzenie vycestovať do krajiny pôvodu uvedené v cestovnom doklade?)

O cudzinecký pas môže požiadať každá osoba s poskytnutou doplnkovou ochranou, ktorá nevlastní cestovný pas krajiny pôvodu. Ide o iný druh dokladu, ako sa vydáva osobám s udeleným azyllom. Tento doklad sa vydáva podľa zákona o pobyte cudzincov. Platnosť cudzineckého pasu policajný útvar určí na nevyhnutný čas, najdlhšie na jeden rok. Platnosť cudzineckého pasu môže policajný útvar opakovane predĺžiť. Územnú platnosť cudzineckého pasu určí policajný útvar podľa účelu, na ktorý ho vydal. Pokiaľ ide

o cudzinecký pas vydávaný osobám s poskytnutou doplnkovou ochranou, tak jeho územná platnosť nie je obmedzená.

O25. Aké sú hlavné dôvody vycestovania osôb s doplnkovou ochranou do krajiny pôvodu, ktoré uvádzajú štátnym orgánom SR:

- návštevy z rodinných dôvodov
- uzavretie manželstva v krajine pôvodu
- obchod/podnikanie
- iné

Nakoľko SR nemá skúsenosť s častejším cestovaním osôb s poskytnutou doplnkovou ochranou do krajiny pôvodu, nie je možné na túto otázku adekvátne odpovedať. Ak však použijeme analógiu, kedy osoby cestujú do susedných krajín krajiny pôvodu, tak z ich výpovedí je zrejmé, že najčastejším dôvodom na takéto cestovanie je návšteva rodinných príslušníkov.

O25a. Prosím uveďte, či sú tieto informácie zaznamenané štátnymi orgánmi (napr. v databáze).

Tieto informácie nie sú zaznamenávané v žiadnej databáze.

O26. Ak osoba s udelenou doplnkovou ochranou v SR cestuje do svojej krajiny pôvodu môže jej ochranný štatút zaniknúť (napr. opätovné usadenie sa v krajine pôvodu)?

Áno, v tom prípade môže byť začaté konanie na zrušenie doplnkovej ochrany.

O26a. Ak ste odpovedali na O26 áno, je to špecifikované:

- v národnej legislatíve

Pri odňatí doplnkovej ochrany je možné využiť dve ustanovenia zákona o azyle, a to § 15b ods. 1 písm. a): „ak okolnosti, na základe ktorých sa poskytla doplnková ochrana, zanikli alebo sa zmenili tak, že nie je potrebné ju ďalej poskytovať; to neplatí, ak cudzinec, ktorému sa poskytla doplnková ochrana, uvedie závažné dôvody založené na predchádzajúcom vážnom bezprávi, pre ktoré odmieta ochranu štátu, ktorý je jeho krajinou pôvodu“ alebo § 15b ods. 1 písm. c): „ak sa cudzincovi poskytla doplnková ochrana len na základe nepravdivých údajov alebo falšovaných dokladov alebo z dôvodu, že cudzinec, ktorému sa poskytla doplnková ochrana, zamlčal skutočnosti podstatné na spoľahlivé zistenie skutkového stavu veci.“ V prípade vycestovania do krajiny pôvodu je predpoklad, že tým, že menovaný vycestuje do krajiny pôvodu sa zmenili okolnosti, nakoľko sám menovaný vycestovaním preukázal, že nemá opodstatnené obavy z vážneho bezprávia, prípadne tieto obavy nikdy nemal a túto skutočnosť zamlčal. Samozrejme v konaní o odňatí doplnkovej ochrany, ktoré začne Migračný úrad ex offio má možnosť toto vyvrátiť a objasniť z akého dôvodu do krajiny pôvodu vycestoval a podrobne sa skúma, do akého regiónu vycestoval, za akým dôvodom, na ako dlho a pod. Až po preskúmaní týchto dôvodov je možné vyvodiť záver. Samotné krátkodobé vycestovanie do krajiny pôvodu z opodstatnených dôvodov v tomto prípade nie je brané ako dôvod na zrušenie doplnkovej ochrany.

- v judikatúre

- praxou

V praxi samotnému začatiu konania o zrušení doplnkovej ochrany vždy predchádza predbežné preskúmanie všetkých známych skutočností a samotné konanie začne ex offio iba v prípade, ak je vážne podozrenie, že sa zmenili okolnosti a osobe s doplnkovou ochranou už vážne bezprávie nehrozí, prípadne, ak je podozrenie, že v konaní, v ktorom mu doplnková ochrana bola poskytnutá zamlčal niektorú z podstatných skutočností. K uvedenému je však treba dodať, že v SR je samotný štatút doplnkovej ochrany poskytovaný najprv na 1 rok a následne je vždy predlžovaný o 2 roky. Toto predlžovanie je na základe žiadosti osoby s poskytnutou doplnkovou ochranou. V prípade, ak sa osoba s poskytnutou doplnkovou ochranou dobrovoľne vráti do krajiny pôvodu, tak túto žiadosť nepodá a doplnková ochrana jej zanikne uplynutím času, na ktorý bola poskytnutá. Z toho dôvodu nie je možné nijako zistiť, koľko doplnkových ochrán takto zaniklo z dôvodu, že sa osoba vrátila do krajiny pôvodu, prípadne, že tam vycestovala na dlhšie časové obdobie.

O26b. Ak ste odpovedali na O26 áno, ktoré z nasledovných okolností sa berú do úvahy pri rozhodovaní o zaniknutí ochranného štatútu:

- početnosť ciest do krajiny pôvodu
- dĺžka pobytu v krajine pôvodu
- špecifické miesto pobytu v krajine pôvodu

dôvody vycestovania do krajiny pôvodu

iné

Do úvahy sa berú všetky uvedené dôvody, zároveň sa do úvahy berú dôvody, pre ktoré bola doplnková ochrana poskytnutá a tiež kto je aktérom vážneho bezprávia.

Poradenstvo a výzvy v oblasti posudzovania prípadov odňatia doplnkovej ochrany

O27. Je v SR zavedený pre štátne orgány nejaký druh poradenstva alebo zaužívanej praxe týkajúci sa odňatia štatútu doplnkovej ochrany?

Ak áno, prosím uveďte, či to má formu:

interných smerníc, prosím vysvetlite:

usmernení UNHCR o zániku medzinárodnej ochrany,

iné, prosím špecifikujte:

NIE

O28. Vychádzajúc z odpovedí na otázky v podkapitole 2.3., akým výzvam čelia štátne orgány pri posudzovaní prípadov odňatia doplnkovej ochrany?

Hlavnou výzvou je obdobne ako pri azyle preukázať samotné vycestovanie do krajiny pôvodu a najmä región v krajine pôvodu, kam osoba vycestovala. Sú krajiny, v ktorých sú bezpečnejšie a nebezpečné regióny a pre dôkladné posúdenie konkrétnych prípadov je veľmi dôležité aj toto hľadisko. Samotná pečiatka v cestovnom pase nešpecifikuje región, do ktorého osoba vycestovala, pričom toto je pri doplnkovej ochrane podstatná informácia.

Kapitola 3: Prijatie rozhodnutia o odňatí štatútu medzinárodnej ochrany a dopad na právo na pobyt v SR

3.1. INFORMOVANIE OSÔB S UDELENOU MEDZINÁRODNOU OCHRANOU

O29. Sú osoby s udelenou medzinárodnou ochranou informované o možných dopadoch na ich štatút, ak kontaktujú štátne orgány krajiny pôvodu alebo vycestujú do svojej krajiny pôvodu?

ÁNO

Ak áno, uveďte spôsoby informovania v tabuľke nižšie.

Tabuľka 1: Informovanie osôb s medzinárodnou ochranou

Spôsoby informovania osôb s medzinárodnou ochranou	Kontaktovanie štátnych orgánov krajiny pôvodu	Vycestovanie do krajiny pôvodu (alebo krajiny obvyklého pobytu)
Je to uvedené v cestovnom doklade dotknutej osoby	☐	☐
Dotknuté osoby sú informované písomne štátnymi orgánmi v jazyku, o ktorom sa predpokladá, že mu osoba rozumie	☒	☒
Dotknuté osoby sú informované ústne zodpovednými orgánmi	☐	☐
Dotknuté osoby sú informované na základe vlastnej žiadosti (napr. písomne alebo ústne)	☐	☒
Iné	☐	☐

3.2. PREHODNOTENIE OCHRANNÉHO ŠTATÚTU

O30. Prehodnocuje sa v SR štatút osoby s udelenou medzinárodnou ochranou, ktorá vycestovala do krajiny pôvodu a/alebo bola v kontakte so štátnymi orgánmi krajiny pôvodu?

ÁNO

O30a. Ak áno, stručne popíšte rámec posudzovania v SR:

Všetky štatúty medzinárodnej ochrany sa prehodnocujú systematicky.

Existuje možnosť prehodnotenia medzinárodnej ochrany pri obnovení súvisiaceho povolenia na pobyt.

☒ Prehodnotenie môže začať ex offa národnými orgánmi, napr. ako súčasť procesu odňatia medzinárodnej ochrany

Migračný úrad MV SR môže začať konanie ex offa o odňatí azylu, kedykoľvek počas trvania azylu.

V prípade doplnkovej ochrany môže MÚ MV SR rovnako kedykoľvek počas trvania doplnkovej ochrany začať ex offa konanie o zrušení doplnkovej ochrany.

Pred začatím takýchto konaní však vždy prebieha predbežné preskúmanie, ktoré nemá oficiálny charakter, a až na jeho základe sa začne ex offa samotné konanie.

Pokiaľ sa jedná o doplnkovú ochranu, tak táto je poskytovaná prvýkrát na 1 rok a následne sa na žiadosť osoby s poskytnutou doplnkovou ochranou predĺži vždy o 2 roky. Najprv po roku a následne každé 2 roky teda prebieha konanie o predĺžení doplnkovej ochrany, kedy sa preskúmava samotný štatút ochrany, pričom aj počas tohto preskúmania existuje možnosť doplnkovú ochranu nepredĺžiť, a to z presne rovnakých dôvodov, z ktorých táto môže byť zrušená.

O30b. Ak ste odpovedali áno na O30, prosím stručne popíšte (i) orgány zapojené do procesu, a (ii) či je osoba s medzinárodnou ochranou informovaná o prehodnocovaní štatútu.

Orgánom, ktorý vykoná preskúmanie je Migračný úrad MV SR. Tento následne vydá písomné rozhodnutie. V prípade začatia konania o odňatie medzinárodnej ochrany, každá osoba je informovaná o tom, že v jej prípade prebieha konanie.

O31. Môže proces prehodnocovania štatútu medzinárodnej ochrany v SR viesť k rozhodnutiu o zániku medzinárodnej ochrany?

ÁNO

Každý z postupov opísaných v O30 môže viesť k zániku medzinárodnej ochrany, konkrétne k:

- odňatiu azylu,
- zrušeniu doplnkovej ochrany,
- nepredĺženiu doplnkovej ochrany.

V každom z uvedených konaní sú preskúmané všetky dostupné dôkazné prostriedky, je vykonané dokazovanie a ak sa preukáže dôvody na odňatie medzinárodnej ochrany resp. jej nepredĺženie je vydávané rozhodnutie.

3.3. PROCES ODŇATIA/ZÁNIKU MEDZINÁRODNEJ OCHRANY

O32. Na základe skutočností uvedených v časti 2, ktoré môžu viesť k spusteniu procesu odňatia medzinárodnej ochrany, ktoré orgány sú zahrnuté do tohto procesu v SR?

Uvedené konanie prebieha pred Migračným úradom MV SR, teda pred tým istým orgánom, ktorý rozhodol o udelení azylu resp. poskytnutí doplnkovej ochrany. Migračný úrad MV SR v konaní vydáva rozhodnutie.

V konaní sa však spolupracuje aj s Úradom hraničnej a cudzineckej polície P PZ, ktorý má úlohy uvedené v O1, a prostredníctvom ktorého MÚ MV SR tiež zabezpečuje dôkazy v konaní, ktoré vedie.

O33. Môže osoba s medzinárodnou ochranou predložiť počas procesu odňatia medzinárodnej ochrany dôkazy vo svoj prospech?

ÁNO

O33a. Ak áno, môže na svoju obhajobu predložiť dôkazy vo forme:

písomne kompetentným orgánom (napr. v podobe výpovedí?)

ústne (napr. má osoba s medzinárodnou ochranou právo na pohovor? Môže byť sprevádzaná právnikom?)

oboje

iné

Príjemca medzinárodnej ochrany môže predložiť dôkazy, a to jednak ústne i písomne. Má právo, aby s ním bol vykonaný pohovor, má právo navrhovať dôkazy a ich doplnenie, a pred vydaním rozhodnutia má právo vyjadriť sa k podkladu rozhodnutia i k spôsobu jeho zistenia, prípadne navrhnúť jeho doplnenie.

Pokiaľ je osoba prítomná a jej pobyt je známy, tak má vždy právo na ústny pohovor. Na tomto môže byť sprevádzaná právnym zástupcom.

O34. Je stanovený termín na vydanie rozhodnutia o (možnom) odňatí medzinárodnej ochrany?

ÁNO

Lehota na vydanie rozhodnutia je pol roka od začatia konania.

O34a. Akým spôsobom je informovaná osoba s (bývalým) udeleným štatútom medzinárodnej ochrany?

písomne

ústne

inak

Rozhodnutie o odňatí medzinárodnej ochrany je osobe oznámené písomne, pričom písomné vyhotovenie je v slovenskom jazyku a ústne je mu pretlmočené do jazyka, o ktorom sa predpokladá, že mu rozumie.

Jedinou výnimkou je, ak má splnomocneného právneho zástupcu. Vtedy sa rozhodnutie doručuje iba jeho právnenmu zástupcovi.

O34b. Ak ste odpovedali áno na O34, sú súčasťou rozhodnutia aj dôvody odňatia medzinárodnej ochrany?

ÁNO

Rozhodnutie obsahuje zdôvodnenie. V zdôvodnení sú uvedené presné informácie prečo je ochrana odňatá a na základe akých dôkazových prostriedkov bolo rozhodnuté.

O35. V prípade, že je prijaté rozhodnutie o odňatí medzinárodnej ochrany:

a) Aký je časový rámec na podanie odvolania?

Lehota na odvolanie je 30 dní od doručenia rozhodnutia o odňatí medzinárodnej ochrany.

b) Ktorý organ je zodpovedný za preskúmanie odvolania?

Proti tomuto rozhodnutiu je možné podať správnu žalobu na krajský súd.

Navyše proti negatívne rozhodnutiu krajského súdu je možnosť podať kasačnú sťažnosť na Najvyšší súd SR. Kasačnú sťažnosť je potrebné podať do jedného mesiaca od doručenia rozsudku krajského súdu.

O36. Ak zodpovedný orgán posúdi rozhodnutie o (ne)odňatí medzinárodnej ochrany, posúdi zároveň aj proporionalitu odsunu z krajiny?

Ak áno, prosím popíšte (napr. berúc do úvahy princíp zásady nenavracania – *non-refoulement*).

NIE

Migračný úrad MV SR neposudzuje pri ukončení ochrany proporionalitu odsunu z územia SR.

Zásadu nenavracania posudzuje až v konaní o vyhostení Úrad hraničnej a cudzineckej polície P PZ.

O37. Vyskytli sa v SR rozhodnutia súdu vydané na základe odvolania sa proti (prvostupňovému) rozhodnutiu o odňatí ochranného štatútu z dôvodu vycestovania do krajiny pôvodu?

Ak áno, prosím stručne zhrňte:

a) výsledok odvolania (napr. bolo pôvodné rozhodnutie o zániku medzinárodnej ochrany zvrátené?),

b) hlavné odôvodnenia rozhodnutia súdu (napr. dôvody potvrdiť alebo zrušiť prvostupňové rozhodnutie).

NIE

Nevyskytol sa žiadny opravný prostriedok týkajúci sa preberanej problematiky a z toho dôvodu SR nemá judikatúru, na ktorú by sa mohlo odvolať.

3.4. DÔSLEDKY ODŇATIA/ZÁNIKU MEDZINÁRODNEJ OCHRANY

Právo zostať v krajine, možná zmena štatútu alebo návrat

O38. Je v SR rozhodnutie o odňatí medzinárodnej ochrany vydané spolu s rozhodnutím o ukončení povolenia na pobyt?

ÁNO

V SR je pobyt osobám s poskytnutou medzinárodnou ochranou naviazaný priamo na ich štatút. Azylant sa považuje za cudzinca, ktorému sa udelil trvalý pobyt. Cudziniec, ktorému sa poskytla doplnková ochrana

sa považuje za cudzinca, ktorému sa udelil prechodný pobyt; to neplatí, ak má na území Slovenskej republiky udelený trvalý pobyt. Spolu so zánikom medzinárodnej ochrany, tak osobe zaniká aj pobyt.

O39. Aké sú v SR dôsledky odňatia medzinárodnej ochrany na právo (bývalého) azylanta alebo osoby s doplnkovou ochranou na zotrvanie v krajine:

a) Automatická strata práva na pobyt (v štáte, ktorý medzinárodnú ochranu udelil).

ÁNO

Ak áno, je rozhodnutie o odňatí medzinárodnej ochrany vydané spoločne s rozhodnutím o návrate?

NIE

b) Berú sa do úvahy individuálne okolnosti (bývalého) príjemcu medzinárodnej ochrany (napr. osoba má právo na pobyt z iných dôvodov).

Ak áno, prosím popíšte (napr. berúc do úvahy zdravotné dôvody alebo iné humanitárne dôvody, dĺžku pobytu v (členskom) štáte, princíp nenavracania (non-refoulement), atď.):

NIE

O40. Môže (bývalý) príjemca medzinárodnej ochrany získať iný štatút?

ÁNO

Ak áno, môže ísť o:

doplnkovú ochranu

národný ochranný štatút

štatút legálneho migranta (napr. na základe rodinných, sociálnych alebo ekonomických väzieb)

iné

Osobe, ktorej bol odňatý azyl môže byť poskytnutá doplnková ochrana. Výrok o poskytnutí alebo neposkytnutí doplnkovej ochrany je súčasťou rozhodnutia o odňatí azylu.

Zároveň môže takáto osoba, v prípade, že sa na území Slovenskej republiky zdržiava oprávnené podľa zákona o pobyte cudzincov, požiadať o akýkoľvek druh pobytu podľa zákona o pobyte cudzincov, ktorý jej môže byť v prípade splnenia podmienok udelený. Toto je však predmetom samostatného konania na Úrade hraničnej a cudzineckej polície P PZ.

Ak vycestovanie takejto osoby nie je možné a jej zaistenie nie je účelné, osoba s odňatým azylom môže zotrvať na území SR počas obdobia, kedy nie je možné štátnemu príslušníkovi tretej krajiny, ktorý nemá vlastný platný cestovný doklad, tento zabezpečiť ani prostredníctvom zastupiteľského úradu štátu, ktorého je štátnym príslušníkom, uplynula lehota zaistenia a nie je možné zabezpečiť vycestovanie štátneho príslušníka tretej krajiny ani na cudzinecký pas. Zotrvanie na území SR sa nepovažuje za pobyt podľa tohto zákona⁵.

Právo členov rodiny alebo závislých osôb zostať v krajine

O41. Aký je dopad na členov rodiny a závislé osoby, ktoré boli zahrnuté v prvotnej žiadosti o medzinárodnú ochranu v prípade (konečného) rozhodnutia o odňatí medzinárodnej ochrany:

zachovanie štatútu medzinárodnej ochrany

strata medzinárodnej ochrany a strata práva na pobyt

strata medzinárodnej ochrany a ponechanie práva na pobyt z iných dôvodov

rozhodnutie prijaté od prípadu k prípadu, či osoba stratí alebo mu bude ponechaná medzinárodná ochrana a právo na pobyt

iné dôsledky

O42. Aký je dopad na členov rodiny a závislé osoby, ktoré neboli zahrnuté v prvotnej žiadosti o medzinárodnú ochranu, ale získali povolenie na pobyt prostredníctvom zlúčenia rodiny s bývalým príjemcom medzinárodnej ochrany v prípade (konečného) rozhodnutia o odňatí medzinárodnej ochrany:

zachovanie povolenia na pobyt

---

⁵ § 61a Zákona o pobyte cudzincov.

strata povolenia na pobyt

rozhodnutie prijaté od prípadu k prípadu, či si budú môcť ponechať alebo stratia svoje povolenie na pobyt

iné dôsledky

Zhrnutie a prípadové štúdie

O43. Zhrnutie a ilustračné príklady týkajúce sa prijatia rozhodnutia o odňatí medzinárodnej ochrany a dôsledky na právo na pobyt

Zhrnutie

- Cestovanie do krajiny pôvodu alebo kontaktovanie štátnych orgánov krajiny pôvodu
- Priebežné preskúmanie dôvodov vycestovania a všetkých známych aspektov
- Začatie konania o odňatí azylu resp. zrušení doplnkovej ochrany
- Konanie o zrušení medzinárodnej ochrany – jeho súčasťou je ústny pohovor
- Vydanie rozhodnutia o odňatí azylu resp. zrušení doplnkovej ochrany
- Doručenie rozhodnutia
- Podanie správnej žaloby na krajský súd – má odkladný účinok
- V prípade nepodania správnej žaloby je rozhodnutie vykonateľné a zaniká právo na pobyt na území SR
- V prípade zamietnutia správnej žaloby možnosť podania kasačnej sťažnosti na Najvyšší súd SR
- Správna žaloba je fakticky mimoriadny opravný prostriedok, v rámci slovenskej legislatívy však má jej podanie odkladný účinok.
- V prípade nepodania kasačnej sťažnosti je rozhodnutie vykonateľné a zaniká právo na pobyt na území SR
- V prípade zamietnutia kasačnej sťažnosti Najvyšším súdom SR je rozhodnutie vykonateľné.
- V prípade negatívneho rozhodnutia Najvyššieho súdu SR zaniká právo na pobyt na území SR
- Zároveň s odňatým azylom zaniká aj azyl jeho rodinným príslušníkom, ktorí mali udelený azyl z dôvodu zlúčenia rodiny
- Konanie o vyhostení s osobou, ktorej bol odňatý azyl vykoná Úrad hraničnej a cudzineckej polície P PZ

Prípadové štúdie

Pánovi Josephovi z Iránu bol 4. mája 2013 na území SR udelený azyl z náboženských dôvodov. Uviedol, že konvertoval z islamu na kresťanstvo, v dôsledku čoho bol v Iráne prenasledovaný políciou. Počas azylového konania nepredložil žiadne doklady. V priebehu rokov 2014 a 2015 opakovane vycestoval do Iránu, pričom ciest bolo 6 a spolu sa tam zdržal asi 4 mesiace. Cestoval na iránsky pas letecky. V uvedenom prípade bolo zo strany MÚ MV SR začaté konanie o odňatí azylu. Bol predvolaný na pohovor, na ktorom uviedol, že do Iránu naozaj cestoval kvôli obchodným aktivitám a na cesty využíval iránsky cestovný pas, ktorého existenciu v azylovom konaní zatajil. Na základe uvedeného bolo zrejmé, že do Iránu cestoval opakovane a nemal tam žiadne problémy s prenasledovaním z náboženských dôvodov. Na základe uvedeného mu bol azyl odňatý. Proti tomuto rozhodnutiu podal správnu žalobu, pričom táto bola krajským súdom zamietnutá. Kasačnú sťažnosť voči rozsudku krajského súdu nepodal. Spolu s azylom zanikol menovanému aj trvalý pobyt a Úrad hraničnej a cudzineckej polície P PZ s ním začal konanie o vyhostení.

Pán Karos z Iraku mal na území SR poskytnutú doplnkovú ochranu z dôvodu vážneho a individuálneho ohrozenia života alebo nedotknuteľnosti osoby z dôvodu svojvoľného násillia počas medzinárodného alebo vnútroštátneho ozbrojeného konfliktu od 6. februára 2011. Dňa 2. júla 2017 podal žiadosť o jej opätovné predĺženie. Pán Karos vlastnil cestovný pas Iraku, pričom v konaní o predĺženie doplnkovej ochrany sa podľa pečiatky v pase zistilo, že v dátumoch 5. – 9. septembra 2016 a 10. - 12. decembra 2017 navštívil Irak. Do Iraku išiel cez pozemný hraničný prechod z Turecka. V konaní bol s pánom Karosom vykonaný pohovor, v ktorom uviedol, že v septembri 2016 bol navštíviť ťažko chorú mamu, ktorá mala rakovinu pankreasu a následne v decembri sa zúčastnil pohrebu nakoľko mama 8. decembra 2016 zomrela. Pán Karos predložil lekárske správy svojej mamy, ako aj jej úmrtný list. Uviedol, že kvôli mame, ktorá mu bola najbližším človekom, podstúpil riziko, že sa mu môže v Iraku niečo prihodiť ako aj to, že môže stratiť doplnkovú ochranu. Jeho zdôvodnenie bolo vyhodnotené, pričom bolo rozhodnuté, že v tomto prípade išlo o mimoriadne dôvody, kedy nejestvovala iná možnosť ako sa stretnúť a rozlúčiť s ťažko chorou mamou, pričom aj napriek ním podstúpenému riziku sa okolnosti poskytovania doplnkovej ochrany nijako nezmenili. Z toho dôvodu mu bola doplnková ochrana predĺžená.

Záver

O44. Aké sú závery štúdie vychádzajúc z informácií popísaných vyššie? Ako sú zistenia relevantné pre tvorcov politik na národnej úrovni alebo úrovni EÚ?

SR má len čiastočné skúsenosti s problematikou cestovania osôb, ktoré sú príjemcami medzinárodnej ochrany do krajiny pôvodu alebo s kontaktovaním štátnych orgánov krajiny pôvodu takýmito osobami. Prípady, ktoré sa vyskytli boli skôr ojedinelé, riešené na individuálnej báze a z toho dôvodu ich nie je možné hlbšie analyzovať. Nie vo všetkých prípadoch, kedy existovalo podozrenie takéhoto cestovania, bolo začaté aj konanie o odňatí medzinárodnej ochrany. Legislatíva SR, ktorá je plne kompatibilná so Ženevským dohovorom a s azylovými smernicami EÚ je dostatočná na riešenie podobných situácií. Na základe praxe však možno konštatovať, že problémy, ktoré sa vyskytli v takýchto prípadoch súviseli najmä so zaobstarávaním dôkazov o cestovaní osôb s poskytnutou medzinárodnou ochranou do krajiny pôvodu alebo zistení, že si takáto osoba vybavila na veľvyslanectve cestovný pas krajiny pôvodu. Jedným z ďalších problémov je aj skutočnosť, že doposiaľ neexistuje žiadny celoeurópsky nástroj na zaznamenávanie cestovania takýchto osôb. Súčasný poznatkový fond však vykazuje aj znaky, že osoby s poskytnutou medzinárodnou ochranou cestujú do krajín pôvodu, avšak najmä cez medzinárodné letiská okolitých alebo ďalších krajín s tým, aby tak zmarili možnosť identifikovania takýchto cestovaní a návratov. V takýchto prípadoch ide o zneužívanie azylového systému.